

YOSHLARNING HUQUQIY ONGINI RIVOJLANTIRISHDA TARIX FANINING TUTGAN O'RNINI

Kodirova Nigora Shaydullayevna

Toshkent viloyati Angren shahar 35-sonli maktabining Tarix fani o'qituvchisi

Yoshlarning huquqiy ongini rivojlantirish tarix fanini o'rganish bilan chambarchas bog'liqdir. Tarix hozirgi qonunlar va boshqaruv tuzilmalarini shakllantirgan huquqiy tizimlar, tamoyillar va ijtimoiy normalar evolyutsiyasini yoritib beruvchi yo'riqnoma bo'lib xizmat qiladi. Yoshlar o'tmish yilnomalarini chuqur o'rganish orqali tarix davomida huquqiy asoslarni belgilab bergan kurashlar, zafarlar va murakkabliklar haqida chuqur tushunchaga ega bo'ladilar. Tarix yoshlarning huquqiy ongini shakllantirishda muhim poydevor bo'lib xizmat qiladi. O'tmishni o'rganish orqali biz qonunlar evolyutsiyasi, jamiyat normalari va huquqiy qarorlarning oqibatlari haqida tushunchaga ega bo'lamiz. Tarixni bilish yoshlarga qonun ustuvorligini ta'minlash, adolatni ta'minlash va inson huquqlarini himoya qilish muhimligini anglash imkonini beradi. Tarix jamiyatimizni shakllantirgan huquqiy tizimlar haqida boy bilim beradi. O'tgan sud ishlarini, qonun hujjatlarini va muhim voqealarni o'rganish orqali yoshlar qonunlarning shaxslar va jamiyatlarga ta'sirini tushunishlari mumkin. Ular o'tmishdagi xatolar va muvaffaqiyatlardan saboq olishlari, huquqiy qarorlar jamiyat taraqqiyoti va adolatga qanday ta'sir qilganini tushunishlari mumkin. Tenglik, adolat va inson huquqlari kabi huquqiy tushunchalarning evolyutsiyasini tarixiy nuqtai nazardan yaxshiroq tushunish mumkin. Yoshlar vaqt o'tishi bilan bu tamoyillar qanday rivojlanganligini ko'pincha kurash va qurbonliklar orqali ko'rishlari mumkin. Tarixiy hujjatlar, nutqlar va harakatlarni o'rganish orqali ular musibatlarda adolat va tenglik tarafdori bo'lish muhimligini anglaydilar. Tarix bizga adolatli va tartibli jamiyatni saqlashda qonun ustuvorligining ahamiyatini o'rgatadi. O'tmishdagi sivilizatsiyalar va huquqiy tizimlarni o'rganib, yoshlar qonunsizlik va adolatsizlik oqibatlarini tushunishlari mumkin. Ular qonun ustuvorligi shaxs huquqlarini himoya qilish, javobgarlikni ta'minlash va jamiyatda tinchlikni ta'minlash uchun qanchalik muhimligini ko'rishlari mumkin. Tarixni o'rganish yoshlarni o'z huquqiy tizimi va jamiyatini shakllantirishda faol ishtirok etishga undashi mumkin. Fuqarolik huquqlari, gender tengligi va hukumat mas'uliyati uchun o'tmishdagi harakatlar haqida bilib, ular jamoaviy harakatlar va advokatlikning ta'sirini ko'rishlari mumkin. Tarix odamlarni o'z huquqlarini himoya qilishga, demokratik jarayonlarda ishtirok etishga va adolatli va adolatli jamiyat uchun harakat qilishga undaydi.

Yoshlarning huquqiy ongini rivojlantirishda tarix fanining o'rnini ko'p qirrali va ahamiyatlidir. Tarix huquqiy pretsedentlar, muhim holatlar va zamonaviy huquq tizimlarining asosini tashkil etuvchi qonunchilik bosqichlarining boy gobelenini taqdim etadi. Qonunlar ishlab chiqilgan va isloh qilingan tarixiy sharoitlarni o'rganish orqali yoshlar huquqiy manzarani shakllantirgan ijtimoiy va siyosiy kuchlar haqida tushunchaga ega bo'ladilar. Tarix fani o'tmishdagi adolatsizliklar, tengsizliklar, inson huquqlari buzilishi oqibatlari haqida qimmatli saboqlar berib, yoshlarni qonun ustuvorligini ta'minlash, fuqarolar erkinliklarini himoya qilish, adolat va adolatni targ'ib qilish muhimligi haqida tanqidiy fikr yuritishga undaydi. Tarixiy ob'ektiv orqali yoshlar o'tgan avlodlarning qonuniy huquq va erkinliklarni ta'minlash uchun qilgan kurashlari va qurbonliklarini qadrlashlari, ularni fuqarolik ishtirokida faol ishtirok etishga va adolatli va adolatli jamiyatni rivojlantirishga hissa qo'shishga undashlari mumkin. Qolaversa, tarix zolim huquqiy rejimlarga qarshi kurashgan, huquqiy islohotlar uchun kurashgan va inson huquqlari yo'lida ilgari surilgan shaxslar va ijtimoiy harakatlarning xilma-xil namunalarini ko'rsatib, ilhom va quvvat manbai bo'lib xizmat qiladi. Fuqarolik huquqlari faollari, saylovchilar va huquqiy islohotchilar kabi tarixiy shaxslarni o'rganish orqali yoshlar o'zlarining jasorat,

ILM FAN YANGILIKLARI KONFERENSIYASI

30-MAY

ANDIJON, 2024

matonat va qat'iyat merosidan foydalanib, adolat va huquqiy imkoniyatlarni oshirishga erishishlari mumkin. O'z mohiyatiga ko'ra, tarix fani huquqiy tizim va tamoyillarning kelib chiqishi, rivojlanishi, jamiyatga ta'sirini chuqurroq anglash orqali yoshlarning huquqiy ongini tarbiyalashda hal qiluvchi o'rin tutadi. Tarixiy izlanish va mulohaza yuritish orqali yoshlar qonun va adolatning murakkabligi va nozik jihatlari haqida tanqidiy ongni rivojlantiradi, bu ularga qonun ustuvorligini ta'minlash va adolatli va adolatli jamiyatni rivojlantirishda bilimli, mas'uliyatli va faol ishtirokchi bo'lishga imkon beradi.

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, yoshlarning huquqiy ongini shakllantirishda tarix fani muhim o'rin tutadi. O'tmishni anglash orqali shaxslar qonun ustuvorligini ta'minlash, adolatni targ'ib qilish va inson huquqlarini himoya qilish muhimligini tushunishlari mumkin. Tarix yoshlarni yanada adolatli jamiyatga faol hissa qo'shadigan mas'uliyatli fuqarolar bo'lishga ilhomlantiradigan qimmatli saboq va tushunchalarni beradi. Yoshlarning huquqiy ongini rivojlantirishda pedagoglar, siyosatchilar va jamoalar tarixni o'rganishga alohida e'tibor qaratishlari zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. A.Allayarov, G.Amanov. Yoshlar tarbiyasida innovatsion yondashuv (ilmiy ommabop nashr). Guliston 2020. - 114 bet.
2. Aliqulov X. Ma'naviy-axloqiy qadriyatlar mutafakkirlar talqinida. - Andijon. 2003. 260 b.
3. 3 Odilqoriev H., Yakubov Sh. Milliy huquqiy tizim va huquqiy qadriyatlar. -T.:2011, 56-bet.
4. Tadjixanov U., Saidov A. Huquqiy madaniyat nazariyasi. 1-tom. - T.: O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi, 1998, 11 -bet
5. Umurzoqov O.P. Umuminsoniy qadriyatlar: milliy an'ana va urf-odatlar takomillashmoqda. G'G' O'zbekistonda ijtimoiy fanlar, 1992 №2.